

ALBINA CARPATILOR

Apare 1 c6lă și jum6tate pe s6pt6m6n6. ABONAMENTUL pentru Austro-Ungaria: pe an 8 fl., pe 6 luni 4 fl. 40 cr., pe 3 luni 2 fl. 40 cr.; pentru Rom6nia: pe an 20 lei, pe 6 luni 11 lei, pe 3 luni 6 lei. — Un num6r 20 cr. s6u 45 bani. — Un volum 6 c6le 70 cr. s6n lei 1'70. — La 10 eemplare 1 rabat. Abonamentele se fac la editorul Visarion Roman in Sibiu, la colectanți, la oficiile postale și la t6te libr6riile.

Un b6rbat pentr'o hain6 rupt6.

„A trecut și culesul, b6rb6țele drag6! Acum nimic nu ne mai 6mpiedec6 de-a c6l6tori la Bucuresci” — dice d6mna Zamfira Garofil6 c6tr6 b6rbatului ei Nicu Garofil6, proprietar cu locuința intr'un oraș din provincia.

„Da, ved6 și eu, c'a trecut culesul” — r6spunde grasul și grosul proprietar, lu6nd un chibrit, ca s6-și aprind6 țigareta, ce-o ținea gata 6ntre degete.

„Apoi bine, vom merge, ori6 ai de g6nd s6 ne mai porți și in anul acesta cu vorba?”

„Sci6 și eu, nevast6?” — adauge boerul d6nd din umeri. — „Sci6 și eu? Vremile sunt grele și banii nu se g6sesc pe garduri. Dar ia spune-mi, coc6n6 Zamfiro, de ce ț-i-e aș6 tare de Bucuresci? Eu n'am fost de 6ce ani și totuși nu doresc, s6 m6 duc.”

„Mi-e tare pentru fi6-mea, boerule!” La aceste cuvinte d6mna Garofil6 arat6 cu m6na spre ușa camerei de-al6turi, unde se aude music6 pe piano.

„Adec6 ce fel pentru fi6-ta? Pare c6 nu te-am 6nțeles...” Zamfira urm6 astfel:

„Copila e de 17 ani și n'a eșit mai de loc prin lume. Cu pensionatul de aici s'a procopsit ea c6t s'a procopsit, dar6 savoir-vivre n'are mai de loc. Voi6 s'o port cel puțin d6ue s6pt6m6ni prin capital6, ca s6 se mai desghiețe la rațele vieții Bucurescene”

„Ai s'o porți pe la șosea, pe la magazinele cu st6fe parisiene, pe la modiste, pe la galanterii, pe la teatru și Dumneș6u mai scie pe unde. Nu-i aș6?”

„Și togmai6 aș6 s6 fi6, ce nevoi6? Dar s6-ți mai spun și alta: P6te c6 mai sci? ... p6te c6 i-o fi partea s6 se m6rite chiar in Bucuresci.”

„Ba de6, c6 esci minunat6, Zamfiro” — dice domnul Garofil6 zimb6nd a r6de.

„Sunt cum sunt, b6rbate, dar6 te rog, s6 mai lași acum și dup6 mine; te rog, s6 faci și copilei o bucuri6. M6ne s6 plec6m la Bucuresci, frate Garofil6! Da, ori6 ba?”

„S6 m6 mai g6ndesc, soro!”

„Ba s6 nu te mai g6ndesci de loc. E anul, de c6nd ne-ai promis ac6st6 c6l6tori6, și c6t a fost anul ai putut s6 te tot g6ndesci. Spune-mi curat, da ori6 ba?”

„C'o singur6 condițiune, da. V6 legați, c6 nu veți cheltui multe parale?” — 6ntreb6 proprietarul, sc6rpin6ndu-se dup6 urechi6.

„Vom cheltui numai at6t, c6t ne vei da. Mai mult nici o lețae.”

„Aș6 m6 'nvoesc”

„Ce mai om de treb6! Esci bun de pus la bub6, Garofil6 drag6! Care va s6 dic6, dimin6t6 plec6m.”

„Plec6m.”

„Marițo! Marițo!” — strig6 d6mna Zamfira scul6ndu-se de pe scaun și apropi6ndu-se de ușa celei-lalte camere.

Musica se 6nterupe.

Din camer6 ese a dr6guț6 de fat6, la care s6 te tot uiți și s6 nu te mai saturei. Ochi6 ei c6 murele, p6rul ei ca pana corbului și buzele ei ca nisece cereș6 c6pte, ca nisece fragi din p6dure. La trup Marița nu e nici prea voinic6, dar nici prea mic6, gras6 nu prea, dar apoi nici de tot subțirea. sciți togmai6 aș6, cum șeade fetelor mai bine.

„Marițo, papa est gentil. Mergi de-l s6rut6, c6 m6ne va s6 ne duc6 la Bucuresci” — dice d6mna Zamfira 6nt6nd6nd b6rbatului o țigaret6 f6cut6 de m6na ei.

„Cher papa, bon et petit papa!” adauge Marița, alerg6nd la tat6l ei și s6rut6ndu-l pe obraz.

„La naiba cu franțuzesca v6str6!” — r6spunde Garofil6 ar6t6nd seime de nemulț6mire. — „N'am spus de at6tea ori, eu nu sunt pap6, ei tat6. Tat6 diceam eu tat6lui me6 și tat6 s6-mi diceți și voi mie! M6ați 6nțeles? ...”

„Pardon, tat6 drag6, 6r6 te-am sup6rat.”

„Nu pardon, ci ertare, d6c6 vrei s6 vorbesci cu mine in limba mea.” — Bietul Garofil6 se f6cuse roșu ca un rac.

„Îl cam strică rugina acésta de langagiū, încolo nici o vină n'aș putea să-î bag“ — gândesce întru sine dómna Zamfira.

Marița se rógă frumos de ertare și gâlcéva e terminată. Garofilă se aprindea curênd, dar nu era om, care să țină mânia.

„Mergeți de vă gătiți de călătoriă, că eū mă duc la cafenea“ — dice proprietarul luându-și pëlăria și eșind pe ușă.

A dóua și cătră séră se coboriaū dintr'o birjă în curtea unui hotel Bucurescean un domn ca de 50 de ani, o dómna ca de 45 și o domnișóra în flórea tineretii.

Un garçon de chambre, cum se dice pe acolo, le eși înainte la capêtul de din jos al scărei.

„Dóue odăi pentru domnul Nicu Garofilă!“ — dice domnul cel de 50 de ani, încrețind sprâncenele.

„No. 5!“ strigă logofêtul trăgênd un clopoțel.

Un servitor veni de rădică bagagiul. Domnul, dómna și domnișóra Garofilă apucară pe trepte în sus și merseră de se întogmiră în nóua lor locuință.

În decursul serei domnul Garofilă și-a făcut, cum am dice, un program pentru petrecerea în Bucuresci, precum și un budget de cheltueli.

Dar a dóua și, când veni vorba, de-a pune în lucrare programul și de-a se ținea de budgetul preliminar, dómna și domnișóra Garofilă începură a face nasuri. Aveaū tótă dreptatea. În Bucuresci ómenii mai de ceva nu âmbă pe jos, cum pretindea boerul, ci cu birja: Pe de altă parte în capitală găsesci cele mai bune mărfuri și trebuie să cumperi de tot felul, ca să nu-ți pară rău la plecarea.

— E greu a comanda femeilor! — dicea întru sine proprietarul Garofilă și, în cele din urmă, trebui să cedeze.

El vrênd-nevrênd însoția pe nevasta și pe fiica sa prin magazine și pe la modiste și plătia cu multă durere de inimă obiectele cumpărate. Și cumpărătorea nu se mai sfêrșia: haină pentru cocóna, haină pentru coconița, pëlăria la modă, ghetete la modă, paltóne, cum se pórtă, apoi mărunțișuri, precum sunt: mănușile, gulerele, manșetele, parfumul, pudra de urez, apa de Colonia.

— Uf! . . . făcea bietul Garofilă, când scotea galbinii și polii din punguliță. Décă te-ai fi uitat la ochii lui, și s'ar fi părut, că a mirosit la hrén.

De câte ori avea să plătescă birjarilor, el trebuia să se supere. „Noi ómenii sănătoși“ — dicea el — „să âmbă în trăsura ca nisce ologi și slăbănogi!“

Dar apoi când era silit să ésă cu cocónele la șosea, — ce necaz de capul lui! „Atâtea plimbări! atâtea plimbări!“ murmura omul nostru și nu scia, cum să se mai mângăie.

Dela o vreme domnul Garofilă găsi cu cale, să lase pe Zamfira și pe Marița să se mai plimbe și singure; el se ducea să-și vadă de afacerile sale. Căuta să se informeze despre prețurile productelor, ca bun econom ce era. Avea și câte-o judecată, care sta baltă de mai mulți ani. Garofilă se folosi de ocaziune, pentru a jâlbui în persónă la minister și la tribunal.

Într'una din zile proprietarul nostru trecea cu pași măsurați pe o stradă, pe care nu scia, cum o chiamă.

„Bine-ai venit pe la noui, vere Nicule!“ — strigă cine-va din ușa unei prăvălii.

Garofilă se opri și întorcându-și ochii, vădu pe un om, ce-î venia cunoscut. Se apropie de densus, i se uită bine în față, apoi dișe:

„Tu esci, vere Négule? Câți ani vor fi, decând nu te-am vădu?“

„Vre-o dóue-șeci și mai bine!“

Négu și Garofilă intrară într'o cameră din fundul prăvăliei și se puseră la vorbă.

„Cum o duci, prietene?“ întrebă proprietarul pe neguțător, uitându-se lung la densus.

„O duc bine, bar domnului. În anii trecuți am avut o supărare, că mi-a murit nevasta; dar încolo, să mulțamesc lui Dumneđu! Negoțul mi-a âmbat tot bine până acum. Am dóue prăvălii și casa mea propriă, — nu mă pot plânge.“

„Familia este?“

„Am numai un fecior“ — răspunde neguțătorul. „E băiat de trebă, tóte le are bune, că-cî nu prea cheltuesce, nu jócă 'n cărți, nu e desmătat. Una însă nu-mi place din partea lui: mi-am tot bătut capul să-l însor, dar până astăzi n'am putut s'o scot la cale.“

„Așa sunt tinerii din zilele nóstre“ — adauge Garofilă — „lor le place să trăescă necăsătoriți.“

„Te 'nșeli, vere, fiul meu nu e așa. El nu că n'ar vrea să se căsătorescă, dar dice, că nu și-a găsit încă fată, să-î placă. Are gusturi deosebite și eū nu pot să i-le schimb. Îndeșert i-aș vorbi de zestre, că nu vrea să scie nimic; îmi respunde, că se va însura îndată ce va găsi una pe gustul lui. În scurt: Petre al meu e fórté ciudat din acest punct de vedere.“

„Las', vere, că se va schimba“ — adauge Garofilă. Într'un rënd proprietarul era să spună amicului său, că și el are fată de măritat; dar după ce auđi povestea cu Petre, socoti, că mai bine e, să tacă din gură.

„Poi mâne vei pofti la mine la prând“ — dice Négu stringênd pe Garofilă de mână.

„Bucuros aș veni, prietene, decă aș fi singur, dar sunt și cu familia, mai am dóue persóne pe lângă mine.“

„Veî fi cu nevasta și cu“

„Și cu fata“ — răspunde Nicu, sculându-se, ca să plece.

„Cu atât mai bucuros vă voi vedea“ — întâmpină neguțătorul luându-și diua bună dela vechiul său cunoscut, și dându-î un bilet cu adresa locuinței sale.

„Așa dară poi mâne lă órele 6 vă aștept negreșit“ — dice érași Négu din ușa prăvăliei.

În séra acestei zile Garofilă se duse cu dómna și cu domnișóra la teatru. Boerul s'ar fi mulțămit să șadă în parter, dar cocónele luaseră bilet de lojă.

Zamfira gătise pe Marița cum a sciut mai bine; era sigură, că lumea se va uita la dënza și o va admira. Garofilă însă puțin se gândia la de-al de astea. Lui nu putea să-î mai trecă de haina cu códá a Mariței; nu-î plăcea nici decum să vadă pe fiia-sa măturând locul c'o stofă atât de scumpă.

Reprezentățiunea ținu vre-o trei óre. Garofilă se gândia la prețurile orđului și pe actori mai de loc nu-î băga în samă; érá când n'avea la ce să se mai gândescă, începu a căsca.

„Nu mai căsca, frate, că te rid ómenii!“ — îi șoptia uneori Zamfira la urechiă.

„Pot să tot rîdă, eu casc pe banii mei“ — răspundea Garofilă cam necăjit.

Marița, la rîndul ei, se simția foarte încântată. O mulțime de domni, și mai tineri și mai bătrâni, se uita la ea prin lornetă. Bieta copilă începea să creadă, că ea e cea mai frumoasă dintre toate spectatoarele. Nime nu i-ar fi luat în nume de rău această credință, decă ar fi putut s'o vadă mai din apropiere.

La eșirea din teatru era mare îmbulzélă de ómeni. Garofilă luă pe Zamfira la un braț, pe Marița la celalalt, ca nu cum-va să le pérđă prin mulțime.

Când eșiau pe pórtă cea mare, Marița se simți deodată reținută de dinăpoi. Cine-va o călcuse pe códa rochiei și ca cât bați în palme haina se spintecă tótă pe din dărăt.

Garofilă observând acésta începu să facă gură și să ocărăscă pe cei de prin prejur ca un adevărat provincial. Dómna Zamfira încă nu-și putea stăpâni mânia; îndrugă și ea vre-o câte-va frase franțuzesci la adresa necunoscutului vandal, care nu se uită, unde calcă, nici pe lângă cine merge.

În cele din urmă păgubașii nostri se urcară într'o birjă și apucară drumul spre hotel. În momentul, când plecau ei din piața teatrului, un domn șoptia ceva la urechia unui birjar, în al cărui echipagiū se afla; birjarul dete biciū cailor și dispăru iute pe podul Mogoșóiei; el urmăria o altă birjă, ce apucase înainte.

Când Garofilă se coboria în curtea hotelului cu soția și cu fiica sa, o altă birjă se opri afară la pórtă; un domn se dete jos, întră în otel, vorbi ceva cu fata de casă și reveni éráși, se urcă în birjă și se făcu nevédut.

În apartamentul domnului Garofilă se petrecea o scenă cam neplăcută.

„V'ați procopsit“ — dicea supératul proprietar — „v'ați procopsit bine cu haina cea lungă. Nu v'e spuneam eu, să lăsați dracului códele lungi, care nu pot fi de nici o trébă? Am dat o grămadă de bani și acum din tótă haina s'a ales nimic.“

„Értă, tată, că nu suntem noi de vină, ci acela, care m'a călcat“ — întempina Marița uitându-se cu jale la haina ei cea ruptă.

„Ba voi sunteți de vină! De-ați fi cumpărat o haină mai scurtă, al nătărău de nu știu cine ar fi călcat în sec.“

„Mai tac, bărbate, că și hainele rupte sunt bune de câte ceva.“ — răspunde dómna Zamfira.

„Sunt bune de lăpédă, ai dreptate. Să te mai miri, că 'n diua de astăđi omul n'are cap de-a mai face stare! Nu mai póte fi vorba decăt de s'ărăciă, când dai un pumn de galbină pentru o haină, care se pórtă de ađi până mâne.“

„Aideți să ne culcăm, că de gálcévă mai e timp și dimineță“ — dice Zamfira întrând cu fiă-sa în cealaltă cameră.

„Veđi, copila mea, de-ți viséză haina la loc!“ adauge Garofilă închidënd ușa camerei.

În diua următoare proprietarul se arėtă ceva mai blând. Mai fluera de dóue-trei oră a pagubă, dar de đis n'a mai đis nimic. El dejună cu soția și cu fiica sa, apoi își luă pělăria și plecă. Dicea, că are nisce afaceri de regulat pe la minister, pe la tribunal, pe la Banca fonciară.

Trecuse de 11 ore. Dómna și domnișóra Garofilă încă se gătiseră, ca să plece la primblare. Dar togmai când erau să éśă, li se vesti visita unui domn.

„Cine e acel domn?“ — întrebă Zamfira pe fata de casă, care-ı adusese vestea.

„E un domn tiner, dar eu nu-l cunosc“ — răspunde întrebata.

„Să poftéscă!“

Peste un moment ușa se deschide. Întră un june ca de 25—26 de ani și se închină până la pământ înaintea dómnei și-a domnișórei, care se scólă din fotolie spre a-l resaluta.

„De cine avem norocire, domnule?“ — întrebă cócóna Garofilă, oferind óspelui un scaun.

„Să mă ertăți, dómna“ — întempină junele — „nu v'e pot spune numele meu.“

„Și pentru ce?“

„Pentru ca să nu-l mai spuneți și altora.“

„Ar fi vre-o nenorocire, decă l'ar sci și alții?“

„Pentru mine, da.“

„Ce om ciudat!“

„Se póte; dar când cine-va se face vinovat de-o neghiobiă, nu prea doresce să i-se scie numele.“

„Zamfira și Marița se uita cu ochii înholbați la acest tiner, ale cărui vorbe li se păreaū atât de misteriose. De altfel Marița s'ar fi tot uitat la d'ensul, că-cı nu-l găsia fără de vino-'ncóce.

„Ai făcut vre-o neghiobiă, domnule?“ — continuă dómna Garofilă zimbînd a rîde.

„Da, dómna, și am venit să v'e rog de ertare.“

„Pe mine să mă rogı de ertare?“

„Pe d-ta și pe domnișóra.“

„Dar noi nu te scim vinovat întru nimic.“

„Ați fost erı séra la teatru?“

„Am fost.“

„Domnișóra a avut o neplăcere“ — urmă junele — „a călcat cine-va pe haină și i-a rupt haina. Eı bine, acel cine-va am fost eu și m'am cređut dator a veni, să v'e rog de ertare.“

„Pentru atăta lucru? Prea multă gîngășiă din partea d-tale“ — întempină Zamfira simținduse foarte măgulită.“

„Nu e nici o greșélă“ — adauge Marița.

„V'e incredințez, că am făcut'o din nebagare de samă. Nu știu cine mă 'mpingea dela spate și era cât p'aci să mă 'mbrăncéscă“

„Așa se întemplă pe unde sunt ómeni mulți“ — intrerupe dómna Garofilă.

Urméză o mică pausă. Nime nu mai đice nimic, ci fiă-care lasă ochilor dreptul să vorbescă în locul gurei. Dómna Zamfira privia când la Marița, când la junele cavaler: acesta nu-și mai lua ochii dela frumoșa fetiță; dar Marița încă arunca pe furis câte-o căutătură în fața necunoscutului. Decă i-ai fi v'edut astfel, și s'ar fi părut, că fiă-care gîndesce bine despre celalalt.

Era ce era, că-cı pausa ținu mai multe minute.

„De ce nu ne spunı numele d-tale, domnule?“ — întrebă din nou Zamfira.

„Nu pot. mı-e rușine“ — răspunde junele gătindu-se de ducă. — „Sper, că mă veți erta pentru ceea ce v'am greșit.“

Despărțirea a fost destul de atingătoare pentru inimile celor trei persóne. Tinerul n'ar fi vrut să plece, érá damele ar fi dorit să mai rămăna. Semn învederat, că simpatiile se treziseră și dintr'o parte și din cealaltă.

„Ce tiner plăcut!“ zise mama către fată după ce remaseră érași singure.

Marița nu răspunse nimic. Ea se aréta foarte gânditoare. Și la ce putea să se gândescă, decât la persóna, ce perduse din ochi? Ea nu văduse om, care să-î placă mai mult. Un trup ca bradul dela munte, o față, a cărei espresiune unia blândețele c'un fel de mândria nevinovată, nisce ochi, nu negri, da fórte vioi și de tot atrăgători, — étă icóna, care se întipăria tot mai adânc în mintea Mariței. Apoi acel graiú atât de dulce, atât de plăcut! . . .

Mama vădu, că fata s'a schimbat și voia s'o mai cerce, da de-o va face să mărturésacă de bună voia, că flăcăul îi căduse la inimă. Însé domnul Garofilă sosi pe neașteptate. Și cum sosi? C'o falcă 'n cer, cu una 'n pământ.

Garofilă nu-și putuse regula afacerile, pe unde se dusesse. De aceea ocăria al focului și pe ministri și pe directorii dela ministere și pe judecători și pe tótă lumea. După ce l'a mai lăsat arțagul, dómna Zamfira s'a pus de i-a povestit tótă istoria cu tinerul cel fără nume.

„Va fi fost vr'un lunatic, orí vr'un smintit“ — răspunse Garofilă. — „Pecat, că n'am fost eú aici, că i-aș fi spus buchile, de nu m'ar fi uitat, cât trăia.“

„De-ai fi fost aici, ai fi rămas încântat!“ — zise Marița.

„Se vede, că e nepătită copila“ — gândia întru sine dómna Garofilă — „ea se tradéză ne silită de nime.“

„Mi-am uitat să vă spun, cocónelor, că pe mâne suntem chiămași la prând.“

„La cine?“ întrebă Zamfira.

„La un vechiú cunoscut al meú, la Négu, om de omenia și neguțator cu dare de mână.“

„Căsătorit e?“

„A fost, dar i-a murit soția.“

„Are familia?“

„Veți vedea mâne, ce are și ce n'are.“

„Marițo, trebuie să ne pregătim“ — adause Zamfira — „să mergem, să mai cumpărăm câte ceva. Mănușile ne sunt mângite, pëlăriile n'au garnitură la modă, pe la mâneci și pe la guler ne mai trebuie dantelă, paltónele nu le mai putem purta cu marginile de pân' acum, cercei am vădu la un argintar fórte frumoși, parfumul, ce l'am cumpărat alaltă erí, nu e veritabil. . . .“

„Destul! destul! pentru Dumneđu, că mă scoți din minte“ — strigă proprietarul implântându-și améndoué mânile în pèr. — „De sciam, c'aveți să cumpărați atâtea sęcături, nici cu câniú nu m'ați fi putut aduce la Bucuresci. Dar aideți, voiú merge cu voi, să vădu, pe ce dați bani.“

„Într'adevèr Garofilă se ținu de cuvènt; el se duse cu cocónele și făcu tot ce i-a stat în putință, pentru a mărgini cumpărátórea.

Rentornându-se la hotel, dómna și domnișóra Garofilă nu făcură alta, cât fu restul zilei, ci se tot pregătiră pentru ziua de mâne. Când era pe la 'nserate, drăcoica de fată de casă venind s'aprinđă luminările, se lipi pe lângă domnișóra Marița și-î vèri ceva în buzunar. Domnișóra puse mână să vadă, ce este, și găci numai de cât, că are de-a face c'o scrisóre.

„O voiú ceti-o, după ce se va culca mama“ — zicea copila în gândul ei.

Din întèmplare în séra acésta Zamfirié i-se făcu

somn mai de timpuriú. Ea se dete la repaus și lăsă pe Marița să-și așede garnituri la pëlăria. Marița pândi pe mamă, până adormi, apoi se 'ntórse cu spatele către așternutul aceleia, scóse din buzunar scrisóreá, o desfăcu și cetésacă. Étă cuprinsul aceleia scrisóri:

„Domnișóra!“

„Eú, care v'am rupt haina, și care am fost astădi la d-vóstre, de m'am scusat, nu mă pot împiedeca de-a vă scrie aceste rënduri. Nu-mi luați în nume de rău, decă vin a vă declara, că v'am găsit frumoasă. Fiind că n'am fericirea d'a vă cunósce și fiind că presupun, că sunteți dintr'alt oraș, ér nu din Bucuresci, și fiind că mă tem, că veți pleca în curènd, mă grăbesc a vă spune fără multe ceremonii, că sunt hotărít a vă cere în căsătória. Dar nu voiú face acésta, decât numai după ce voiú avea un mic răspuns din partea d-vóstre, din care să pot vedea, că nu vă lipsese simpatia pentru mine. Gândiți-vè o di séú dóue și de veți binevoi a-mi scrie câte-va rënduri, vă rog să încredințați scrisóreá aceleia persóne, care v'a pre-dat pe a mea. Numele meú nici acum nu vi-l pot spune, că-cí la cazul de-a fi respins, voiú să am măcar atáta mângăere, de-a rămânea necunoscut. Vè încredințez însé, că sunt din familiă bună, că am stare și m'am pregătit pentru funcțiunii mai înalte. O, ce fericite m'aș simți, decă mi-ați da voia să vă iubesc și să fiú al d-vóstre pe tótă viața!“

Primiți, domnișóra, asigurarea fierbinților mele simpatii.

Cel fără nume.“

Marița ceti acésta scrisóre de mai multe orí și inima ei bătea ca nici odată. Mieđu-noptii o apucă în priveghiere, că-cí gândurile alungau mereú somnul din ochii ei. Copila nu scia încă ce este amorul, nime nu-î făcuse încă asemeni declarațiunii. Inima ei se afla într'o stare, ce nu se póte descrie; era atrasă de un magnet, căruia n'ar fi putut să-î reziste, chiar de ar fi voit. Marița se puse în așternut și stinse luminarea; dar de dormit n'a dormit de loc. Tótă nóptea s'a gândit la cel fără nume și la modul, cum să-î răspundă; își bătea capul, cum se va ascunde de către părinți, pentru a scrie câte-va rënduri.

Într'aceea se făcu ziua. Domnișóra Marița se sculă cea dintăiú și s'apucă érași de garnisirea pëlăriei. Lucra la pëlăria mamei sale, că-cí cu a sa terminase.

„Ce faci, Marițo?“ — întrebă dómna Zamfira ștergèndu-se la ochi — „nu veți, că mi-ai pus garnitura de-a din dèratele? Unde-ți staú gândurile, copila mea?“

„Bine dičí, mamă“ — răspunde fata înroșind — „dar n'am cusut mult, o voiú întórce într'un moment.“

Era efectul amorului și Zamfira nici habar nu avea.

După o jumătate de oră domnul Garofilă încă era în picioare. Se spală și se îmbracă de grabă, apoi deschidènd ușa celei-lalte camere zise către fiia-sa:

„Marițo, o dulcèta de vișine!“ — E de observat, că domnul Garofilă pusese în cofèr mai multe borcánașe cu dulcèta de-acasă, pentru a nu mai da bani și pe dulcèta din Bucuresci.

Marița alergă sprintenă la cofèr, luá un borcánaș și o linguriță, puse apă într'un păhar și presintă tóte acestea tatălui ei. Proprietarul se uitá la borcanul cu dulcèta, clătina din cap și 'ncepu a murmura:

„Unde ți-o fi capul, copila mea? Ți-am cerut dulcèta de vișine și tu mi-ai adus de gutuí.“

„Borcanele sunt de vină, tată, că prea sémână unul cu altul“ — răspunde Marița aducând dulcătă de vișine.

„Dar acum mi-ai luat lingurița“ — adauge Garofilă mirându-se de atâta zăpăcălă.

Marița începea să se rușineze.

După ce proprietarul eși să-și facă primblarea de diminătă, cum îi era obiceiul, Zamfira s'apucă să-și cósă nisce dantelă pe la gulerul hainei.

„Marițo, aveai un degetar...“

Fata băgă mâinile în buzunare, ca să caute degetarul. Când scóse mâna dréptă cu degetarul, étă că-i căđu din buzunar scrisórea dela domnul cel fără nume. Zamfira sări iute și rădică scrisórea. Bieta copilă se făcu cum e pământul și nu sufla măcar una.

„Dar asta ce-o mai fi?“ dîce Zamfira dând din umeri. —

„Ia te uită, scrisóre fără adresă —.“

„Mamă dragă, te rog să nu cetesci — —.“

„Ai secrete, copila mamei?“ întrebă dómna Garofilă, desfăcând scrisórea și 'ncepënd s'o cetescă.

Marița se 'ntorse în altă parte, puse capul în pământ și tăcea ca peștele 'n apă.

„Hm!“ — făcea Zamfira punënd scrisórea pe masă. — „Marițo, ia să ne vedem în față! Așa copila mea, veđi așa, nu-ți perde firea! Adecă cum ți se părea ție tinérul de erí?“

„Nu sciü, mamă.“

„Vorba să fiă!

Urît nu era, neplăcut încă nu, se aréta prea bine crescut. Nu-i așa?“

„Nu sciü, mamă.“

„Dîce, că e cu stare, că e din familiă bună, că se va face înalt funcționar. Ce dîci, dragă, óre n'ar fi cu cale să ne interesăm de el?“

„Nu sciü, mamă.“

„Nu sci! Vai, că mult esci ciudată. Uite, copila mea, decă ți-ar conveni propunerea lui, apoi eü mai că n'aș avea nimic de bănuít. Póte că el ți-a fost partea dela Dumneđu. Așa dară mai gândesce-te, trage-ți sama bine și de séră poți să-î răspunđi orí alb, orí negru. Cu tatăl tēu voiü da eü în vorbă.“

Marița nu răspundea nimic, dar din fața ei puteai să cetesci, că e fórte mulțamită cu cele ce auđuia.

Să lăsăm acum pe dómna și domnișóra Garofilă să-și facă pregătirile și să se gândescă la domnul cel fără

nume, ér' noi să mergem la neguțătorul Négu, pe care nu-l cunóscem mai de aprópe.

Négu avea nisce case fórte frumóse și mari, care n'ar fi făcut rea impresiune pe podul Mogoșóei; un singur lucru le detrágea în cât-va din valóre, anume strada, în care erau situate. Însé domnul Négu nu ținea mult la acéstă împrejurare. El se mai mulțamia, să fiă cel dintăiu într'o stradă secundară, decât al douilea pe podul Mogoșóei. Fiă-cărui om i se póte întempla, să cugete uneorí ca marele Iuliü Cesar

Điua primirei óspeților era o Sâmbătă. Négu veni la órele 11 dela prăvăliă, ca să dejuneze acasă cu fiul sēu. După amiăđi avea să rămână acasă, spre a comanda bucătarului, cum să gătescă prânđu.

Négu găsi pe fiul sēu Petre primblându-se neastêmperat prin sala da mîncare.

„Ce ai, băiete, de-mí cauți așa întristat?“ întrebă îngrijatul părinte.

„N'am nimic, tată, sunt ca tot deuna“ — răspunde tinérul silindu-se a apărea mai deschis și mai vesel.

„Eü bine veđ, că esci îngândurat. De altă dată erai cu voiă bună, spuneaí din gură, glumiaí, rídeaí, într'un cuvênt, erai după gustul meü. Astăđi nu-mí plací nici decum.“

„Ascultă, tată: Ministrul m'a chiămat mai adineórí la sine și mi-a oferit ur post. Acum mă tot gândesce și tot chibzuesc, primi-l-voiü, aü nu-l voiü primi.“

„Atăta e tótă supêrarea?“ — adause tatăl ședënd la masă cu fiul sēu. — „Și de ce să nu primesci? Ai învățat drepturile în străinătate, veí fi și tu harnic de-o funcțiune în țară la noi.“

„Nu e vorba de hârniciă, tată; vorba e de alt ceva; am să ți-o spun mai târđiü.“

Négu mânca cu obiceiuitul sēu apetit, care tot deuna era bun. Dară tinérul numai că ce gusta din bucate și 'apoi punea cuțitul și furculița jos.

„N'ai poftă de mîncare, Petre. Nu se póte, băiete, să fi cu inima la loc. Postul, ce ți s'a oferit, n'ar fi motiv de supêrare. Ai tu ce ai, dar nu vreí să-mí spuni.“

„Omul multe are în vieță, tată; póte că și eü voiü fi avênd ceva, însé te rog, să nu mă mai descoși, că-cí nimic nu-ți voiü spune astăđi.“

Osman - pașa. (Pag. 183.)

Cu aceste cuvinte tinérul se sculă dela masă și luându-și rămas bun deschise ușa, să plece.

„La prânz să avem norocirea, Petre. Aștepta-te-voi!”

„Da, tată, am să prânzesc cu d-ta” — răspunde Petre eșind pe ușă.

Négu nu spuse fiului său, că va avea óspeți la masă, fiind că se temea, că el nu va voi să facă cunoștință cu acei óspeți, ci se va duce de va prânzi în altă parte. Petre era de tot ciudat; avea capriciile sale; nu-î plăcea să petrecă în societatea orî și cui.

Apoi bătrânul ținea foarte mult, ca fiul său să aibă întelnicie cu fata lui Garofilă. „Că-cî” — gândia el întru sine — „Garofilă e om cu stare și n’ar fi rău, de-aș putea să mi-l fac un cuscru. Numai de! băiatul ăsta cu anevoiă va găsi pe fata prietenului meu după gusturile sale. Dar ce nevoiă va fi să facem o ‘ncercare?” —

Neguțatorul se pregăti, cum nu se pôte mai bine, Bucătăria avea să fiă superbă, ca ‘n ziua de Pasci. Masa din sala de mâncare Négu o întogmi ca prin casele boeresci. Trei vase cu flori, de fiă-care óspe câte una, răspândiau prin sală un miros îmbetător și prefăcea masa într’un fel de grădiniță în miniatură. Tot felul de mezelicuri erau aședate cu mult gust pe lângă cele trei vase și pintre ele. Apoi veniau sticlele cu vinuri străine și cu cele de țeră. Bătrânul bucătar nici odată nu se arătase mai îndemănat în meseria sa! Tot ce era pe masă, farfuriă, cuțit, lingură, furculiță, servet, păhar, și altele, tot era bine aședat, tot ți-se părea zugrăvit ca ‘ntr’o iconă din cele mai frumoșe.

„Bravo! Stane, par’ că sunt crescute tóte la locul lor” — dicea Négu mirându-se de isteția bucătarului. — „Astădi vei căpeta bun bacșis dela mine.” . . .

Óspeții sosiră pe la órele 5, dând venirei lor forma de vizită. Négu îi primi într’un salon mobilat cu mult lucș și cu multă arte.

Primitorul și primiti schimbară complimentele obișnuite, apoi se puseră la povești. Neguțatorul nu putea să admire îndestul pe domnișóra Marița și nu se mai gândia la alt ceva, decât la posibilitatea de-a și-o face nor.

Domnul Garofilă socoti, că va face prietenului său o deosebită plăcere, decă-î va povesti întemplantarea dela teatru, adecă pățania cu haina fiicei sale. Cu acest privilegiu provincialul nu se putu opri, de-a se arăta cam rău de pagubă, de-a critica modele și de-a se jura, că mai mult la București nu va veni.

Haina ruptă revocă domnișórei Garofilă în memoria pe domnul cu scrisóra. Sărmana fată se simția cuprinsă de dorul necunoscutului și bătuile inimei produceau în fisionomia ei semne de-o suferință tot mai intensivă. Dar afară de dómna Zamfira nime nu pėtrundea înțelesul acelor semne.

„Fiul tēu nu e acasă, vere Négu?” — întreabă Garofilă pe neguțator.

„Adecă aveți un fiu, domnule” — întreprinde Zamfira.

„Da, dómna.” — În momentul acesta se aude sunând clopoțelul dela ușa, care formeză intrarea principală la capetul scărilor.

„Da, dómna, am un fiu” — urmă Négu — „și decă nu mă înșel, vorbim tógma de lup.”

Petre se opri în camera sa de locuit, ca să-și schimbe vestmintele. Înse Négu deschise ușa salonului și pofti pe domnișorul înlăntu.

Tinérul intră și cum vėdu pe óspeți, rămase încrămenit. Dómna și domnișóra Garofilă priviau ca la o minune cu ochii înholbați și cu fețele schimbate.

„Vė recomand pe fiul meu Petre” — dice neguțatorul zimbind. — „Éră ție, băiete, îți recomand pe un vechiú amic al meu, Nicu Garofilă, cu soția și cu fiica d-sale. D-sa e mare proprietar din provincia.”

„Ce mi-aú vėcut ochi?” — întemplantă Petre făcend două pași înainte.

„Ciudată întemplantă!” — adauge Zamfira, care-și perduse măi cu totul rėsuflarea.

Garofilă sta cu gura căscată și Négu tot așa.

„Am avut norocire de-a face cunoștință cu dómna și cu domnișóra” — continuă Petre ficsand cu ochii pe Marița.

„Nu cumva ești d-ta acela, care . . .”

Petre tăie vorba lui Garofilă și-î răspunde:

„Ba eú sunt acela, care am rupt haina domnișórei. Négu pași la miđloc și duse rídend:

„Ímpăcați-vė, vere Nicule, împăcați-vė, Petre, și d-vóstre dómna și domnișóra împăcați-vė!”

„Cu dómna și cu domnișóra m’am împăcat” — răspunde Petre. — „Acum te rog și pe d-ta de ertare, domnule Garofilă.”

„Amin! ertat să fi, domnișórule” — adauge Garofilă cu voiă bună.

Íntr’aceea Zamfira șoptia ceva cu fiica sa, care se înroșise ca un trandafir de cei frumoși.

„Așa dară pacea e făcută, putem să ne punem la masă” — dice Négu poftind pe óspeți în sala de mâncare.

„Stați!” — întreprinde tinérul — „eú mai am o vorbă.” Apoi apropiindu-se de óspeți rosti următóarele cuvinte:

„Domnule și dómna Garofilă, am onóre să vė spun; că iubesc pe fiica d-vóstre și aș dori să o iaú soția, decă vė învoiți și d-vóstră. Íntemplantă ce am petrecut’o unii cu alții e dela Dumneđeu . . .”

„Vere Nicule, ți da!” — adauge Négu.

„Să vėđ, ce dize copila” —

„Pentru Marița răspund eú” — dice Zamfira. —

„Marița nu se ‘mpotrivesce.”

Auđind aceste cuvinte, domnișóra își acoperi fața cu amėndóue mánile.

„Aide, luați-vė de mână și binecuvėntați să fiți!” urmă Garofilă.

„Domnișóra” — dice Petre — „primesce mána mea, că vei fi fericită!” Marița întinse drepta ei și ‘ncepu să lacrimizeze de bucuria.

„Decă e trėba așa, vom chiăma și pe preotul, să facem logodna.” — Adauge Négu.

„Bine!” — răspuseră părinții fetei.

Zamfira se apropie de Garofilă și-î șopti la urechiă: „Nu-ți spuneam eú, că și hainele rupte sunt bune de câte ceva?”

Garofilă răspunde încet: „Un bărbat pentr’o haină ruptă! Tógma bine!”

Óspeții trecură în sala de mâncare și petrecură cu voiă bună la ospetul de logodna. * * *

Osman-Paşa.

(Veđi portretul pe pag. 181.)

Cei mai mulți dintre generalii turci, câți au comandat și comandă încă în actualul război, au fost și sunt peste tot nenorocoși față de înalta lor misiune. Ba unii au devenit, în diferite timpuri, jucăria unei fatalități de tot capricioase. Să ne aducem aminte de vestitul Abdul-Kerim-paşa, care ca un glorios învingător din războiul turco-sârb, a fost pus astă primăvară în fruntea tuturor trupelor din Bulgaria. Pe când acel cărunț general căuta să se fortifice togma în punctele, pe care le ocupă și astăzi armata lui Suleiman, el fu rădicat din comandă și tradus înaintea tribunalului militar. Muchtar-paşa, care supusese în anul trecut Bosnia și Herțegovina, a fost trimis în Asia, de unde a făcut multă paradă cu telegramele, prin care vestia succesele sale încontra Rușilor. Nu de mult Sultanul distinsese pe eroul asiatic cu cel mai înalt titlu de onoare, adică cu titlul de „Gazi,” care va să zică „Glorios,” ba încă și mai mult, că-cî cuvântul nu se poate traduce verbal în limba română. Ce-a devenit astăzi acel „Glorios”? Ceterorii noștri o știu deja și n'avem nevoie de-a mai înșira tot pomelnicul perderilor lui Muchtar în Asia. Mehmed Ali-paşa, când a fost numit comandant al trupelor dintre Jantra și Dobrugea, era celebrat de unele țări europene ca un talent extraordinar, ba chiar ca geniu în arta militară. Celebratul general n'a realizat absolut nici un progres în funcțiunea sa, n'a reportat nici măcar o singură biruință mai importantă. După cât-va timp Mehmed fu rechemat și înlocuit cu Suleiman-paşa, care se făcuse renumit prin măcelărirea bravilor soldați turci la Șibca. Suleiman ocupă astăzi aceleași pozițiuni, pe care le ținea Abdul-Kerim la începutul războiului. Prin urmare nici „năvălitorul” dela Șibca nu și-a putut împlini misiunea, pentru care a fost trimis în Bulgaria. E'tă fatalitățile, prin care au trecut numiții generali otomani. La început populațiunea musulmană punea mari speranțe în hărnicia lor; dar nerealisându-se acele speranțe, lumea perdea în cel mai scurt timp tot entuziasmul pentru preținșii eroi.

Singurul comandant turc, căruia Sultanul nu i-a făcut străbătute oferindu-i titlul de „Gazi,” este negreșit Osman-paşa, faimosul apărător al Plevnei. Acest om se pare dotat c'o inteligență superioară și c'o energie, care mai rar se găsește la înalții demnitari ai înaltei Porți otomane. La începutul războiului Osman a fost numit comandant al trupelor dela Vidin. Se spunea pe atunci, că el și-a cerut voia dela comandantul suprem, să treacă Dunărea cu corpul său de oștire și să ocupe Calafatul. Acastă cerere nu i-a fost încuviințată. Și de, de-ar fi știut Osman-paşa, cine sunt Români, n'ar fi mai poftit să treacă Dunărea cu 35,000 de ostași! Cât timp a petrecut în Vidin, Osman nu s'a distins prin nici o activitate, prin nici o energie extraordinară; ba putem dice, că el n'a făcut nimic alt ceva, decât să bombardeze Calafatul, când Români bombardau Vidinul. Se crede, că el se supărase foc, pentru că proiectul de-a trece Dunărea nu-i fusese aprobat. E'tă pentru ce acest general a jucat cât-va timp rolul „mănosului Achile.”

Dar îndată ce s'a așezat cu o parte a trupelor sale la Plevna, Osman a dat cele mai înveredate doveđi, că se precepe în arta militară, că nu-i lipsesc talentele și vederile strategice. El a înțeles totă importanța Plevnei și-a

impresurimilor și n loc de-a âmbra șovăind încóce și ncolo, a preferit a se ficsa în aceste pozițiuni, care i-se părea prea nimerite pentru apărare. Și cum a știut acest om să se întărească în ținutul dela Plevna! Bărbați competenți ne spun, că Plevna trebuie considerată ca un al doilea Sevastopol; unii o pun și mai presus de Sevastopol declarând, că ea nu poate fi luată decât prin fóme, ér' nici decum cu asalt. E'i bine, un general, care e în stare să improvizeze nisce întărituri atât de îngrozitoare, nu poate să nu fiă înzestrat cu talente extraordinare. Apoi și modul, cum s'a apărat Osman-paşa în pozițiunile dela Plevna, merită nu numai laudă, dar admirațiune. Când cu marele asalt dela finea lui August câte-va redute căduseră în mâinile Rușilor și-ale Românilor. Osman-paşa prin înțelepța sa povată și prin hărnicia sa de comandant a isbit a lua înapoi toate redutele ocupate de Ruși. Grivița n'a putut s'o iea înapoi, că-cî Românul după ce-apucă ceva, nu mai lasă odată cu capul. Să ne resumăm în câte-va cuvinte: Osman-paşa trebuie considerat ca cel dintâiu general otoman în războiul de față; el prin întărirea și apărarea Plevnei și-a făcut un renume ilustru, pe care nu i-l denegă nici dușmanii săi. Prin capitulare acest renume nu va suferi nici un scădemânt. Ne temem însă, ca nu cum-va în momentele din urmă generalul turc să părădă cumpetul de până acum și să-și păteze laurii bine-meritați prin vre-un act de cruđime. Acésta n'o dicem numai așa din senin, ci o deducem ca un fel de regulă din exemplele atâtor alți generali turci din timpuri trecute. Furia momentană, răzbuinerea fără cale și fără loc, setea de sânge sunt nisce însușiri de rasă, care disting atât de mult pe preținșii apărători ai civilizațiunei, adică pe Turci. Vom vedea, decă Osman-paşa va ști să se ferescă de aceste defecte de rasă, respectând viața prizonierilor ruso-români.

Nuri Osman-paşa e de origine din Asia mică. El s'a născut în Amazia la anul 1832, din părinți săraci. Fratele său Hussein Tocatli-effendi era profesor de limba arabă la o scóla preparatoare din Constantinople; el aduse și pe Osman, să frecventeze acésta scóla. De aci tinéru Osman trecu în scóla militară, în care avea conscolari pe Suleiman și pe Mehmet-Ali. Când era de 18 ani, el eși din scóla acésta cu gradul de subofițer. În anul 1853, la începutul războiului de Crimeea, Osman intră în escadronul de cavaleriă aflător în Siria. Mai târziu fu trimis la Șumla, unde ajunse căpitan. După terminarea războiului menționat, Osman fu primit în garda Sultanului tot cu rangul de căpitan; dar mai apoi, în urma purtării lui celei distinsse, el deveni comandant al gardei. Osman contribui fórté mult la sugrumarea ultimei insurecțiunii din Creta (Candia) și pentru meritele sale fu înaintat la gradul de major. După aceea fiind numit colonel, a fost strămutat la al 5-ea corp de armată, unde s'a distins prin talente și prin activitate esemplară. În an. 1876 Osman-paşa fu numit comandant al Vidinului încontra Sârbilor, care amerințau să treacă Timocul. În bătălia dela Zaițar el repurtă o biruință strălucită; togma prin biruința acésta a devenit general și s'a făcut cunoscut afară din Turcia. Astăzi Osman-paşa se bucură de-un renume europén. La dobândirea acestui renume a contribuit mult și norocul, necredinciosul noroc, care, când nu te gândesci, atunci te părăsesce! . . .

Descânțetece din Bucovina.

III. De răul copiilor.

Ești cés rău,	De sub rărunchi,
Ești tu rău! ¹⁾	Din mațe
Cés rău cu spăriat,	De sub mațe.
Cés rău cu Duch necurat,	Ești cés rău,
Cés rău cu Samcă albă,	Ești tu rău,
Cés rău cu Samcă négră,	Din vârful capului
Cés rău cu Moroî,	Până 'n vârful degetelor.
Cés rău cu Strigoî,	De ađi înainte
Cés rău cu Sburătorî,	În ripi răsipite
Cés rău cu 'Ncordătorî,	Cu noue lei,
Cés rău cu Diavolițe rele, ²⁾	Cu noue mîei
Cés rău cu bóle grele.	Mă-ta se mișelesc,
Ești cés rău,	Ripele răsipesce.
Ești tu rău:	Du-te și tu de mișelesc
Din vârful capului,	Ripele răsipesce.
Din crieri capului,	Acolo să perî,
Din clescele capului,	Să rêsperi
Din póma obrazului,	Cum pere spuma de mare,
Din vinele grumazului,	Róua de sóre
Din mijlocul spatelui,	Și stupitul în cărare.
Din vederile ochilor,	N. e curat,
Din auzul urechilor.	Gizele ³⁾ 1-aŭ botezat,
Din gură	Gizele 1-aŭ apêrat,
De sub gură,	Că ele aŭ venit
Din limbă	Și aŭ biziit
De sub limbă,	Și tot răul dintr'ensu a sărit.
Din măsele	Cu mătura asta ⁴⁾ am luat
De sub măsele,	Și-am măturat,
Din dinți	Și-am scos, și-am aruncat
De sub dinți.	Tóte gozurelele
Ești cés rău,	Din tóte coturelele.
Ești tu rău!	Așa să êsă răul
Nu-ți face pat în spatele lui,	Din vârful capului
Nu-ți face gëlțuri ⁵⁾ în umerile lui,	Până 'n vârful degetelor
Nu-ți face scâlđușcă ⁶⁾ în coșul lui,	Din tóte cîolănelele
Nu-ți face joc în trupul lui.	Și incheiturelele.
Ești cés rău,	N. să fiă curat
Ești tu rău:	Lămurat
Din inimă	Cum Dumneđu l'a dat,
De sub inimă,	Cum mă-sa l'a făcut
Din plămâi	Din sênin
De sub plămâi,	Și l'a crescut.
Din rărunchi	Amin!

N o t e.

Zamfira Tuniac, care mi-a dictat acest descânțec, iea unt curat de vacă seŭ untură de găscă și noue fire de hagimă (lat. *Allium choenoprasum*, germ. der Schnittlauch) și curățind, firele și pisându-le bine, le pune ori într'o tigăiță, ori într'un herb la foc, ca să se prăjescă la un loc cu untul seŭ cu untura. Iea apoi un rămușor de mătură, cu care s'a măturat casa după un mort, și care se stringe și se păstrează anume pentru asemenea casuri, și descântând cu densus untul și hagima din tigăiță, pronunță încet versurile de mai sus.

De nu se află mătură, cu care s'a măturat casa după un mort, iea un rămușor din ori care altă mătură de măturat casele și cu acela descântă.

După ce-a prăjit de ajuns firele de hagimă și untul și le-a descântat, dă copilului bolnav să guste de trei ori din această amestecătură, érá cu remășița îi unge tot corpul, începând de la grumaz și până la vârful degetelor de la picior. Érá după ce a uns copilul, seŭ și 'nainte de această iea rămușorul cel de mătură și ștergând cu densus

grumazul bolnavului, dice: „cum s'a dus mortul, așa să se ducă și răul, și când s'a întorce mortul atunci să se întorecă și răul, atunci și nici atunci!“ — Și după ce rostesc aceste cuvinte, aruncă rămușorul ori și unde afară.

Descânțecul de „răul copiilor“, seŭ, după cum l'a mai numit Z. Tuniac, de „cés rău“, se descântă de trei ori după olaltă, și după fiă-care descântare descântătorea suflă de trei asupra copilului în cruciș, și după fiă-care suflare stupește (scuipă) de la cap spre picior.

Afară de descânțecul acesta, cum s'a descris el până aici, mai întrebuintează Româncele din Bucovina încă și următoarele mijloce spre vindecarea „răului copiilor“: pun adecă ciortopolog (numit și ciortopológă și cioropor (lat. *Carlina acaulis*, germ. die Eberwurz) și tóe (lat. *Aconitum napellus*, germ. der echte Eisenhut, der blaue Sturmhut) într'o ólă cu apă la foc. După ce ferb acestea de-ajuns, tórnă zéma lor într'un vas, pun sinéla într'ensa și o amestecă bine. Pe urmă dau din această zémă să bea ce-va copilul bolnav, érá cu remășița îi spală tot corpul. Acésta o fac ele când „se pică luna“, adecă: cătră sfârșitul lunii. Mai departe fac scaldătore din răchiică (lat. *Lycium europeum* seŭ *L. Carbarum*, germ. gemeiner Bocksborn) și cu zéma acesteia scaldă apoi copilul bolnav.

1) Sub „răul“ seŭ și „rêutatea copiilor“ înteleg Români din Bucovina acea bóla, ce constă dintr'un fel de cârcei de stomach, cari frământă pe copii în năuntru și-i sgăreesc uneori așa de tare, până ce-i fac ghem și le duc piciorle la gură. Alte ori copiii, ce sunt torturați de această bóla, fac spume la gură, schimbă fel de fel de fețe, ba adeseori se schimosesc, adecă li se sucesce vr'o mână, vr'un picior, se 'ncrucișeză, li se strêmbă fălcile, li se slăbesc tóte nervele, și rămân apoi, decă se 'ntemplă să nu mórá, astfel schimosiți pentru tótă viața. Însé cei mai mulți copii nu pot petrece și scăpa de această bóla uriciósă, ci mai de grabă mor. — „Răul copiilor“ îl capetă copiii mai ales din spaimă mare și când zac mult de altă bóla. În limba germană se numește această bóla „Freisen.“ În mitricele morților am aflat, că cei mai mulți preoți gr. or. din Bucovina aŭ înscris'o, și-o mai înscriu încă, unii prin „Fras.“

2) Având a serie în scurt timp articule separate asupra fiă-cărei din fiițele mitologice daco-române, înșirate în acest descânțec și 'n cele următore, imi reservez explicarea lor pe-atuncea.

3) Despre însemnarea acestui cuvânt nu știu până acuma nimica sigur. Presupun însé, că e prescurtat din „gelatio, -onis“ (das Gefrieren, der Frost) și trebuie să 'nsemneze aceeaș ce 'nteleg Români din Sireti sub „ghințuri.“ adecă: nodurile ce se fac în corp, când sângele, din cauza recelei, se 'nchiagă, și care causează dureri și slăbiciune de nerve. Când cine-va capetă aceste noduri, numite ghințuri, se dice, că acela e „ciumurluit“, că s'a ciumurluit. Érá când cine-va e ciumurluit, Româncele din Bucovina îl vindecă prin aceea, că-i frécă mânele și tot corpul cu apă seŭ cu „salamură“, până ce ghințurile se móie și sângele începe a circula regulat. Salamura o fac din sare și apă, adecă pun un drobușor de sare în foc și după ce acesta se 'nferbêntă bine, îl aruncă

într'o strachină cu apă și-l lasă până ce se topește. Acestă sare topită în apă se numește salamură.

4) În unele părți ale Bucovinei Românele numesc adeseori scaldătorea, în care scaldă copiii. „scăldușă“ și „scăldușă.“

5) Sub „gize“ înțeleg Români din Bucovina în genere partea cea mai mare a insectelor atât sburătoare, cât și nesburătoare. În deosebire numesc unii gize muscele, apoi și albinele. Ce fel de insecte se vor fi înțelegând aici sub gize, nu pot ști cu siguranță. Poate că muscele, pentru că despre dânsese se ține, când sboră mult în colo și în coce, că „bîziesc“ seiu „bîzie.“

6) Aice se înțelege mătura, cu care se mătură casa după un mort, și din care se ia rămușorul de descântat.

IV. De pocitură.

Purces'a N. N. 1)	Cu glas mare până 'n cer,
Dela casa lui,	Cu lacrimi până 'n pământ,
Dela masa lui,	Dacă 'nainte mi-au eșit:
Mândru și frumos	Moroși cu Moróie,
Gras și sănătos,	Strigoși cu Strigóie,
Pe cale	Încordători cu 'ncordătore,
Pe cărare.	Înfiorători cu 'nfiorătore,
Și când a fost	Pocitori cu pocitóre
La mișd de cale,	Săgetători cu săgetătore,
De cărare	Ciumoși cu ciumóie,
Înainte i-au eșit:	Răhnoi cu răhnóie,
Moroși cu Moróie	Recori cu recorele,
Strigoși cu Strigóie,	Ferbințeli cu ferbințele
Încordători cu 'ncordătore. 2)	Și cu diavolițe rele
Înfiorători cu 'nfiorătore. 3)	Și 'n cap că m'au săgetat
Pocitori cu pocitóre. 4)	Cu sulțiți m'o 'nsulțat
Săgetători cu săgetătore,	Înima că mi-au mâncat
Ciumoși cu ciumóie,	Bun de nemic' m'au lăsat! —
Răhnoi cu răhnóie,	Maica Domnului a cuvântat:
Recori cu recorele,	„Da voi Moroși și Moróie,
Ferbințeli cu ferbințele	Da voi Strigoși și Strigóie,
Și cu Diavolițe rele,	Încordători și 'ncordătore,
Înainte i-au eșit 5)	Înfiorători și 'nfiorătore,
Și 'ncap mi l'au săgetat,	Pocitori și pocitóre,
Cu sulțiți l-o 'nsulțat	Săgetători și săgetătore.
Și înima i-au mâncat,	Ciumoși și ciumóie,
Bun de nemic' l'au lăsat.	Răhnoi și răhnóie,
N. a prins a se văiera	Recori și recorele.
Și-a se mnișela 6)	Ferbințeli și ferbințele,
Cu glas mare până 'n cer,	Și voi Diavolițe rele!
Cu lacrimi până 'n pământ.	Să mergeți,
Nime nu'l aușia, 8)	Să vă duceți
Nime nu'l videa.	În delul Galileului,
Numai Maica Domnului	C'acolo sunt mese 'ntinse
Din pórta cerului,	Și făclii aprinse
Numai ea l'a aușit	Și pahare pline,
Și l'a vedut.	Acolo vă duceți
Și cum l'a aușit,	Și beți
Cum l'a vedut	Și mâncați
Câtenel 9) s'a scoborit	Și-acolo să crepați,
Pe sări de-argint	Și 'napoi să nu vă 'nturnați.
Și la N. a venit	Că eu v'oiu tăia capu
Și-a 'ntreba că l'a 'ntrebat	Și v'oiu scurta veacu.
Și așa i-a cuvântat:	N. să remăie curat
»N. ce te văerezî,	Luminat
Ce te mnișelezi	Cum Dumneșeu l'a dat.
Cu glas mare până 'n cer,	Cum mă-sa l'a făcut
Cu lacrimi până 'n pământ:»	Și l'a născut
— »Eu cum nu m'oiu văiera.	Din serin.
Și cum nu m'oiu mnișela	Amin!

N o t e.

Descântecul acesta îl am în două exemplare: unul, și anume cel mai complet, de la Z. Tuniac, descântătore

din Crasna, ér' celalalt din Horodnicul-de-jos trănis de conscolarul meu P. Prelipcén.

Z. Tuniac mi-a spus, că ea descântă de pocitură ori pe capul bolnavului, și anume: din cap până la picior, ori în trei fire de usturoi (în Ardél: aiú, lat. Allium sativum, germ. Knoblauch,) care se piséză și cu care unge apoi pe cel pocit din cap până la picior. Usturoiul e bun de pocitură și-atunci, când se pune în rachiú, și-apoi cu rachiú de-acesta se spală bolnavul.

Descântecul de pocitură se descântă de trei ori după olaltă în zile de sec, la sfârșitul lunii. Nicî odată însă, după spusa Z. Tuniac, nu e bine a descânta Dumínica, ca-cî atunci descântecul nu e de léc.

1) La P. Prelipcén se află aceste versuri:

S'a sinecat, Pe cale
S'a mâncat Pe cărare ect.

2) Încordător = ucigă-l-crucea, adică: Diavolul, după esplicarea descântătorei.

3) Înfiorător = ducă-se pe pustii, adică: tot Diavolul. E de 'nsemnat, că Români, venind vorba despre Diavol, rar când îi pronunță numele, ci mai tot deuna țic în locul acestuia: „ducă-se pe pustii“ seiu „ucigă-l-crucea, ucigă-l-petrele și bolohanii.“ Ér când îi pronunță numele, atunce îndată țic: „cruce de aur în casa“ seiu „Dumneșeu cu noi, departe de-acéstă casă să fiă“ seiu „să măie acolo, unde a inserat“ ect. ect.

4) Când merge vre un om pe drum și se bolnăvesce deodată și începe a se tot întinde și-a căsca din gură, ca și când ar vrea să dormă, atunci se țice, că e „pocit“, că l'a pocit cine-va. Acestea după Z. Tuniac. — P. Prelipcén îmi scrie: „dēcă vre un om e îndușmănit cu altul, atunci caută să-î facă acestuia rău, și acesta o face el în următorul mod: când merge contrarul seiu unde-va, seiu dēcă trece pe lângă casa lui, îndușmănitul îi aruncă ceva înainte, ca să-l împiedice din cale și să-l rețină dela ori și ce lucru, ce ar vrea acela să facă.“ Drept aceea când cine-va nu póte duce un lucru la capăt, când nu se póte prinde de nimica, seiu când îi merg tóte pe dos, se țice: „pare-că e lucru pocit.“

5) Poporul crede, că Cioma se preface în mai multe chipuri, precum: muiere, mătă, țap ect.

6) La P. Prelipcén se află acestea:

Pe N. l'au întemnat,
Sângele i-au béut,
Carnea i-au mâncat,
A săgeta l'au săgetat,
Bun de nimica l'au lăsat.

7) A se mnișela, adică: a plânge tare, — esplicarea descântătorei.

8) De-aice descântecul la P. Prelipcén diferesece cu totul de cel de la Z. Tuniac. El sună până la fine precum urmază:

Nime 'n lóme nu l'a vedut.	Păhar dulce,
Nime nu l'a aușit	În mâna stîngă
Numai Maica Domnului...	Păhar amar,
L'a aușit,	Și-a cătat în sus
L'a vedut...	Și n'a vedut nimica,
În delul mare,	Și-a cătat la resărit
În mări mare,	Și-a vedut:
Avea biserică de aur.	Pocitori cu pocitóre,
Și-a lăsat slujba nefacută	Săgetători cu săgetătore,
Și făciile aprinse,	Ciumoși cu ciumóie,
Ușile deschise;	Răhnoi cu răhnóie,
A luat în mâna dréptă	Recori cu recorele,

Ferbințeli cu ferbințeie...
 Cu păhar amar adăpatu-i-o
 Și 'napoi întornatu-i-o,
 La Marea-négră mênatu-i-o.
 În Marea-négră
 Este-o mrénă galbcnă
 Cu cõda gémănă

Acleia sângele bea-i-l,
 Carnea mánânce-o,
 A săgeta săgete-o.
 N. să remâie curat
 Luminat
 Cum Dumneđeũ 'a dat!

9) Cățenel, provincialism în loc de „încetișor.”
 Se ȃice și „cățenelaș.”

V. Tot de pocitură.

De-i pocit de bărbat	Curat,
Curat,	Necurat
Necurat,	Pice-i florile
Sae-i '1) ochii lui din cap...	Remâie-i rădăcinele
Pice-i përu	Plângă după dênsele.
Ca fuioru...	De-i pocit de vad
De-i pocit de femeii	Curat,
Curată,	Necurat
Necurată	Sece-i apa,
Pice-i përu	Remâie-i petrele
Ca fuioru,	Plângă după dênsele.
Crepe-i țitele,	Că N. s'a luat
Pusce-i laptele,	De-acasă
Plângă după dênsele.	Dela masă
De-i pocit de fată	Cu ósele sănătóse,
Curată,	Cu carne vërtósă.
Necurată	Când a fost la mieđ de cale,
Sae-i ochii ei din cap,	De cărare
Pice-i përu	S'a întâlnit cu omu
Ca fuioru,	Ca Șchiopu
Crepe-i pulpele piciorilor,	Cu barba cât cotu. 2)
Pusce-i sângele,	Acolo s'au întâlnit:
Să âmble după dênsele.	Dracii cu drăcõicele,
De-i pocit de vëduvă	Moroii cu Morõicele...
Curată	Strigoii cu Strigõicele
Necurată,	Diochii cu Diõicele,
Sae-i ochii ei din cap,	Carnea i-au mușcat,
Pice-i përu	Sângele i-au bcut,
Ca fuioru,	Puterea i-au luat,
Crepe-i mânele,	Cés de mórte i-au dat.
Pusce-i sângele,	N. tare s'a cântat,
Plângă după dênsele.	Tare s'a vâierat
De-i pocit de codru	Cu glas mare până 'n cer,
Curat	Cu lacrimi până 'n pământ.
Necurat	Nime 'n lume 'a audít,
Pice-i frunđele,	Nime nu 'a vëđut,
Remâie-i rădăcinele	Fără Maica Domnului
Plângă după dênsele.	Din pórta cerului.
De-i pocit de câmp	Ea 'a audít

Și 'a vëđut
 Și pe scară de-argint
 S'a scoborít,
 În scaun de aur a șeđut,
 Pe N. mândru 'a 'ntrebat:
 „N. ce te cânti?
 Ce te vâierezi?
 Cu glas mare până 'n cer.
 Cu lacrimi până 'n pământ?”
 — „Cum nu m'oiũ cânta,
 Cum nu m'oiũ vâiera
 Cu glas mare până 'n cer,
 Cu lacrimi până 'n pământ?
 Că eũ m'am luat
 De-acasă
 Dela masă
 Cu ósele sănătóse,
 Cu carnea vërtósă.
 Când am fost la mieđ de cale,
 De cărare
 M'am întâlnit cu omu
 Ca Șchiopu
 Cu barba cât cotu.
 Acolo s'au întâlnit:
 Dracii cu Drăcõicele,
 Moroii cu Morõicele, ...
 Strigoii cu Strigõicele
 Diochii cu Diõicele,
 Carnea mi-au mánecat,
 Sângele mi-au bcut,
 Puterea mi-au luat,
 Cés de mórte mi-au dat.” —

„N. nu te cânta,
 Nu te vâiera!
 Cu glas mare până 'n cer,
 Cu lacrimi până 'n pământ!
 Că eũ te-oiũ invrednici:
 În mâna dréptă cu cuțit
 Ascuiț
 Și te-i lua pe cale,
 Pe cărare,
 Pe drumul cel mare.
 Când a fi la mieđ de cale
 Te-i întâlni cu omu
 Ca Șchiopu
 Cu barba cât cotu.
 Acolo s'or întâlni:
 Dracu cu drăcõicele,
 Moroii cu Morõicele,
 Strigoii cu Strigõicele,
 Diochii cu Diõicele,
 Cu cuțitul le-i tăia,
 Și cu el le-i junghia,
 Carnea li-i mánca,
 Sângele li-i bea,
 Puterea li-i lua,
 Césurii de mórte li-i da,
 Și tu-i remânea:
 Cu ósele sănătóse,
 Cu carnea vërtósă
 Și lucrat,
 Luminat
 Cum esci de Dumneđeũ lă-
 sat!” —

N o t e.

Descântătórea, o Româncă din Vatra-Dornei, care mi-a dictat descântecul de față, descântă în usturoii și 'n sare cu un cuțit cu plăselele de aramă, pronunțând încet versurile de mai sus. Din usturoiul descântat face mușdeii (must de aiũ), și apoi cel bolnav mánâncă puțin din mușdeii acestuia, erva cu remâșita se spală. Prin aceasta, crede descântătórea, că cel pocit trebuie să se vindece.

1) Provincialism, în loc de „sară-i ochii,” dela a sări.

2) Cred că aice sub „omul ca Șchiopu cu barba cât cotu” se 'nțelege acea ființă mitologică daco-română, pe care o întâlnim fórte adeseori în povești, adecă: „Statu-Palmă-barbă-cotu” seũ „Statu-Palmă-cotu cu barbă cu tot.” Mai adaugem și aceea, că poporul dela țera nu pronunță pe l în substantivele articulate, ȃice: cotu, erva nu cotul.

S. Fl. Marian.

CONVERSAȚIUNE.

Serile de erva.

a) La sate.

— Pentru ce sunt erva ȃilele mai scurte și noptile mai lungi?

Așa am întrebat odată pe un elev la o lecțiune de geografie.

El își uitase, bietul, să cetescă despre mișcarea pământului, despre echinocție și solstiție. Cu tóte acestea nu se putu răbda să nu casce și el gura; luându-se pe sine însuși de exemplu imi dete următorul răspuns:

— Pentru că erva ómenii sunt mai puțin ocupați peste ȃi, erva séra aũ mai multe petreceri. Ipsissima verba!

De un răspuns ca acesta vrënd-nevrënd am trebuit să rid, — și totuși am profitat ceva dintr'ensul.

Tótă negliobia își are și filosofia, decă nu tot deuna, dară cel puțin la ȃile mari.

Spunea adecă elevul meũ, că ómenii aũ mai multe petreceri în serile de erva. M'am gândit și eũ, că n'ar fi lucru togmaĩ neinteresant de-a cerceta în ce chip își petrec serile de erva ómenii din diferitele clase ale societății.

E vorba de moravurile și deprinderile nóstre naționale-sociale; drept aceea sperãm, că cetitorii vor lua acest object în nume de bine.

* * *

Voiũ începe cu sâtenii, că-cii sunt și eũ copilul părinților meĩ, erva părinții meĩ sunt sâteni.

Aud pe mulți domni vâerându-se, că serile de erva li se par cât anii de lungi și nu sciũ ce biet să se mai

facă de urît. Aceia, cari pățimesc afară din cale de bóla căscatului, ar face bine să se ducă érna la sate, ca să-și mai cruce fálcile și să-și ostenescă mai mult diafragma.

Sătenii nostri nici când nu se simt mai mulțămiiți și mai fericiți, decât érna. Serile lungi ale acestui timp al anului sunt pentru densii tot atâtea sêrbători, — dar sêrbători în tótă puterea cuvântului: că-cî ei nu lucréză mai nimic cât e séra. Pe semne așa e făcut Românul; ai dice, că el și prin acésta vrea să probeze, că e din os de împérat.

Bărbații săteni șed séra lângă vatra focului și la gura sobei și se încăldesc boeresce. Ei spun la basme, deslégă la cimilituri; discută și critică trebile comunei; se consultă descoperindu-și unii altora pêsurile. Une ori vorbesc și nimicuri, că-cî ciudata đicală: „aid' să vorbim nimic!“ e curat românescă; ea se adeverește prin adunări naționale și în điare.

Câte odată sătenii pun pe copii seú pe alți cărturari să le cetescă din „Leonat,“ din „Arghir,“ din „Alesandria“ ect., ba chiar și din cărți sante. Le place învêțătura și procopséla.

Dar bieții ómenî! de n'ar avea cărțile din bêtrâni, despre noi cei de acum le-ar putea înțeleni regiunea creerilor

Tot nu póte să fiă adevêrată teoria lui Darwin; că-cî altfel, decât noi am avea rara norocire să ne tragem din ilustrul gen al maimuțelor, am sci să imităm mai bine pe bêtrâni nostri.

În nimic sătenii români nu sunt mai originali, mai ingenioși și mai rêtăcioși, decât în umor, în satire și ironiă. Din partea acésta ai avea ce să înveți dela ei în serile de érnă!

Quintilian afirmă, că satira a eșit tótă din creerii poporului roman. Tot așa am putea dice și noi, fără témă de-a fi desminșiți, că mai fiăcare sâten român e un poet satiric.

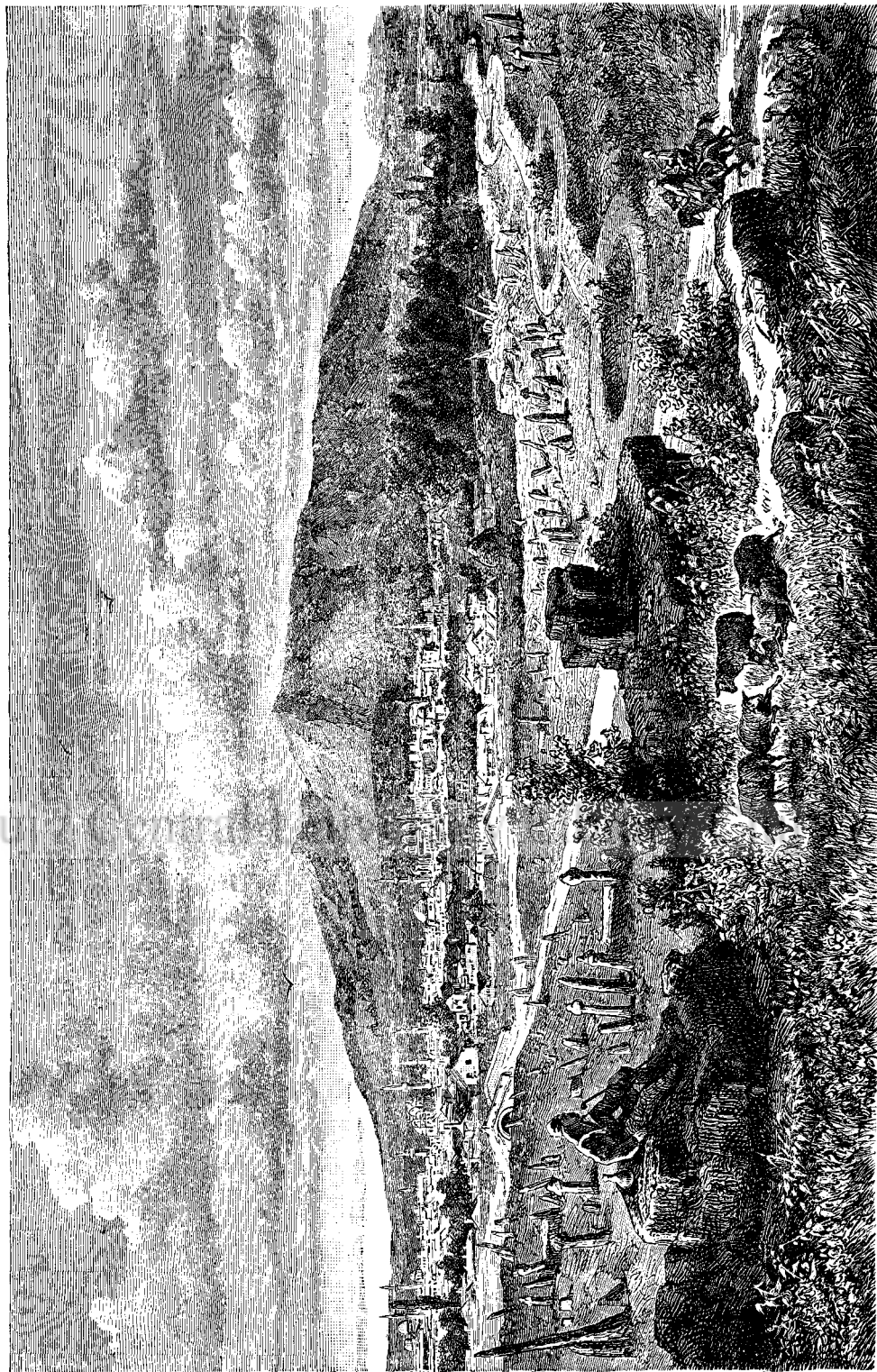
Décă între cei inteliginți poeții satirici sunt cu tóte acestea atât de puținî, apoi cauza este, că noi prin influința educațiunei străine am perdut mai cu totul originalitatea caracterului național.

* * *

Bărbații dela sate, ce e drept, nu prea lucréză în

serile de érnă; dară sâtenele române își impun togmai datoria contrară. Femeile române dela țéră primăvara, vara și tóamna sunt agricultóre; érna ele sunt industriașe. În cele trei anotimpuri întâiu numite casa lor e câmpul, érnă în al patrulea anotimp câmpul lor este casa.

Érna e pentru sâtene sesonul torsului, precum vara

S o f i a. (Pag. 188.)

e pentru cocóne sesonul băilor.

Dela baba Anghelușa cea gârbovă și sbârcită, până la Florica cea fragedă, care abia e de 16 ani, tóte femeile române merg séra în ședétóre.

Să le veđi cum șed una lângă alta cu furcile la brêu! Să veđi cum sbârnăe fusul între degetele lor sprintene și

cum se lungesc firele în bărbatele lor mâni!.. Ar fi cu neputință a nu admira pe sătenu română în această situațiune!

Ședătoarea e salonul femeii române, teatrul ei, balul ei. Aci ea conversază, povestesc, critică; aci glumesc, declamă și cântă; aci și danțază în serile de clacă; aci ea e tot deuna cu voiă bună. Dară acest salon, acest teatru și acest bal nu o costă nimic, nu-î ruinează economia. Dincontră, ele o înauțesc; nu-î slăbesc sănătatea, ci i-o întăresc.

* * *

Dilele torsului trec deodată cu lunile frigurose; cătră primăvară sătenele intră în răsboi și se apucă de țesut.

În totă privința femeia română își aduce cu Penelope. Adevărat, că bărbații sémână mai puțin cu Odysseu. Măcar de s'ar sili să nu degenereze în Sardanapali!

* * *

Să nu uităm pe jupânul Izig, că și el e din sat.

Izig încă nu petrece singur lungile serii de érnă. Se găsec unii săteni, cari nu se îndură a-l lăsa în prada

uriturii. Adeseori ei îi spar somnul până după miezul nopții.

Lucru ciudat!

Poporul însuși afirmă, că rachiul dela jidov e otravă. Cu toate acestea acelaș popor simte o nespasă plăcere a se adăpa cu astfel de otravă. Nu cumva Români nostri au dat peste secretele lui Mitridate?

La noi s'au format societăți cu nobilul scop, de-a desbăra poporul de beuturi spirituose. Unii reütăcioși susțin, că societățile acestea numai atunci vor avea efect, când și față de membrii lor se vor forma alte societăți cu acelaș scop. S'ar putea și acésta.

După părerea mea cel mai practic mijloc, de care ar trebui să se servescă menționatele societăți spre a-și ajunge scopul mai cu siguranță, ar fi următorul: să se dea și jupânului Izig dreptul de membru ca să combată și el beutura rachiului....

E adevărat, că acesta n'ar fi un drept politic; ar fi însă în tot cazul un drept — politicos.

(Va urma.)

V a r i e t a ț i .

Sofia. Sofia e un oraș turco-bulgar, situat dincolo de Balcani, dar nu departe de acești munți. Numerul locuitorilor e de 25,000. Pozițiunea acestui oraș e de-o importanță strategică deosebită, ori de câte ori Pôrta are să întreprindă vre-o expedițiune fiă în Serbia, fiă în Bulgaria apusénă. Pentru momentele de față însemnătatea Sofiei a devenit încă și mai evidentă. Acest oraș stă în legătură cu Plevna prin drumul Plevna-Sofia. O mare parte din acest drum e ocupat de Ruși, restul se află în posesiunea Turcilor. Înainte de biruința lui Gurko dela Gorni-Dubnic și dela Teliș, drumul Plevna-Sofia era tot în stăpânirea Turcilor, ceea ce permitea acestor din urmă, de-a întări pe Osman-pașa și cu ôste și cu proviziuni. Acum însă comunicațiunea Plevnei cu Orhanie și cu Sofia e cu totul tăiată. Prin urmare Plevna nu mai pôte primi nici un sucurs, care să-î prelungescă rezistența. Drept aceea Mehmet-Ali pașa concentrează la Sofia trupe prospete; cu acele trupe el va încerca o lovire desperată încontra Rușilor, ca să restabilească comunicațiunea întreruptă și să dea ajutor lui Osman. Dacă întreprinderea lui Mehmet va eși réu, apoi Rușii, capitulând Plevna, se vor grăbi să ocupe ei însși Sofia și vor face din orașul acesta un centru de operațiuni pentru campania de dincolo de Balcani. — A se vedea ilustrațiunea pe pag. 187.

Ômeni luați drept vite. Într'o duminică din luna lui noemyre într'un orașel din Transilvania se serba o nuntă românescă. După sêvêrsirea actului de cununiă, invitații se adunară cu voiă bună la hotelul din loc, unde avea să se fiină ospetul. Peste câte-va momente sala era plină indesată și supa începu să fiină servită pe mese. Bieții ôspeți abia băgară lingurile în farfuriă, când deodată se pomenesc surprinși de câți-va geandarmi și ostași înarmați. Conducătorul micii trupe se adresază cătră ôspeți și dice: Nu scitiți d-vôstre, că acum avem epidemia de vite și că adunările mai numérose sunt oprite? În numele autorității și al legii vă provoc, ca numai decât să părăsiți sala. Câți-va ôspeți mai cărturari se nevoiră a face pe ostași să înțelegă, că aci nu e vorba de-o adunare de vite, ci de ômeni. Geandarmii și credincioșii infanteriști erau surdi la toate și nu voiau să scie decât de ordinul, ce primiseră dela domnul subprefect. O deputațiune merse îndată la acel funcționar și esplicându-î starea lucrului îl rugă să-și retragă ordinul dat. Subprefectul refuză afirmând, că legea opresce adunările în timp de epizootiă. Deputațiunea cerea, să i-se arete acea lege. Domnul subprefect n'avea de unde s'o arete, că-cî ea pe semne nici n'a esistat vre-odată. — Aveți să vă înprăsciați la moment — dice subprefectul cătră deputațiune. — Dar noi nu stăm bunî, că poporul nu se va revolta în conotra acestei măsuri — răspunse unul din deputațiune. Domnul subprefect, în cele din urmă, s'a îndurat a concede nuntașilor una oră de intrunire spre a mânca bucatele.

Ruga Șeic-ului-Islamului pentru gloria armatelor turcesci, care

se va ceti în toate giamiile, este următoarea: „Dômnne atot puternice Îndură-te spre noi și ne apără, că-cî suntem poporul tău credincios. Dômnne atot puternice! Creatorul tuturor bunurilor! Întăresce brațul Otomanilor; prin brațul tău zădărnicesc și nimicesc trufia și necredința ghiaurilor. Bine cuvântarea lui Allah și a profetului să se reverse asupra capetelor credincioșilor. O Dômnne! Întăresc pe servul tău, pe Sultanul, capul poporului tău iubit. Apără țera noastră și mătură de pe tot pământul pe necredincioșii, cari au cutezat a ataca singura și sfânta ta religie. Dômnne, totă urma necredincioșilor ruși, bulgari și greci, cari umblând în întunecul necredinței ca porcii în mocirle, au cutezat a ridica mâna în conotra poporului lui Mahomet. Deslegă alianța lor, risipește-le trupele, strică armatele lor, răresce-le șirurile, sfărâmă-le puterea și aruncă-î în fundul iadului. Trimete asupra capetelor lor mânia ta și bate-î după cum ai bătut până acum pe toți dușmanii noștri. Încurcă-le limbele și sângele curgă-le în șîrôre, iar capetele lor să se rostogoliască la piciorcele credincioșilor tăi fiî. Copiîi lor lasă-î orfanî, femeile lor vèduve, mamele lor aruncă-le în jale și încurcă-le mintea! Sterge totă urma moscoviților, bulgarilor și francilor că-cî acestia sunt aliați lor și simpatisează cu ei. Îngreueză-î cu nenumărate chinuri, ca să fiină jertfe ale mâniei tale; nimicesc-î cu foc, cu sabie, cu naufragi și cu spênđurători; cu ciumă, fômete și cutremur, ca să li se despopuleze orașele. Trimete asupra-le pe toți demonii tăi sugrumători; ca toți acesti necredincioși să sufere de bôlele de ochi și minte cu tot neamul lor, ca să moră cu femeii și copii. Cadă mânia și furia ta asupra-le ca grindina. Facă-se ei și avuțiile lor prada a-celora, cari cred în tine și în profetul tău Mahomet și cu cari să fiină tot de una favorul și binecuvântarea lui Allah. (Răsboiul.)

O amasonă. — Ziarele din străinătate mai adese-ori comunicău detairi despre viața unei Kara Fatma, care lupta în fruntea unei cete de arapi în rândurile armatei turcești din Asia. Ea a fost născută în partea despre mîadă-și a Arabiei și Turcii îi atribuiaū o putere mai presus de toate cele lumești. În cele din urmă raporturi despre bătălia dela Aladșa-Dagh, ni se spuse, că ea a cădut môtă pe câmpul de bătăie. (Răsboiul.)

Statistică. Casele de păstrare în Europa. Cu finea anului 1875 numărul caselor de păstrare era: în Prusia 1004, în Baden 102, în Saxonie 161, în Hamburg, Bremen și Lübeck 14, în Anhalt 10, în Austro-Ungaria 587, în Britania-mare 5,730, în Danimarca 370, în Belgia 10; la finea anului 1876 Wurtenberga avea 121 case de păstrare și Italia 2340. În anul 1874 casele de păstrare în Mecklenburg erau 31 la număr, în Thuringia 61, în Oldenburg 9, în Francia 512, în Svedia 304, în Țerile-de-jos 219, în Rusia 107. Bavaria avea (1870) 260 case de păstrare, Helveția (1872) 312 și Norvegia (1873) 262. —